

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Inkomstprövning av bostadstillägg till pensionärer (SOU 1999:52)

Prop. 2000/01:140
Bilaga 1

Efter remiss har yttrande över betänkandet Inkomstprövning av bostadstillägg till pensionärer (SOU 1999:52) angetts av Göta hovrätt, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Stockholms län, Domstolsverket, Integrationsverket, Riksförsäkringsverket, Försäkringskassaförbundet, Socialstyrelsen, Statskontoret, Statistiska Centralbyrån, Riksrevisionsverket, Riksskatteverket, Arbetsgivarverket, Statens löne- och pensionsverk, Jämställdhetsombudsmannen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Företagarnas Riksorganisation, Lantbrukarnas Riksförbund, Sveriges Försäkringsförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Arbetsgivareföreningen, Handikappförbundens Samarbetsorgan, Pensionärernas Riksorganisation, Sveriges Pensionärsförbund, Sveriges Pensionärs Riksförbund, Riksförbundet PensionärsGemenskap, Svenska KommunalPensionärs Förbund, Kommunsektorns Pension AB, AMF Pension, Försäkringsanställdas Förbund, Försäkringsbolaget SPP, SIOS - Samarbetsorgan för invandrarorganisationer i Sverige, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag, Riksförbundet för änkor och änkemän, SPI i Vellinge och Försäkringsförbundet

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs följande.

Rätten till bostadstillägg, m.m.

1 § I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och om handläggning av ärenden, m.m.

2 § Bostadstillägg enligt denna lag kan utges till den som uppbär

1. hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

2. sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

3. änkepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

4. änkepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

5. särskild efterlevandepension enligt lagen om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

6. hustrutillägg enligt lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension, eller

7. pension eller invaliditetsförmån enligt lagstiftningen i en stat som ingår i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, under förutsättning att förmånen motsvarar svensk pension eller ersättning enligt 1–6.

Bostadstillägg kan också utges till en änka som enbart på grund av bestämmelserna i 1 kap. 6 § tredje stycket lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn inte uppbär änkepension.

Bostadstillägg kan också utges till den vars sjukersättning eller aktivitetsersättning har vilandeförklarats enligt 16 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

3 § Bostadstillägg utges inte till

1. en pensionär som enbart uppbär ålderspension för tid före den månad han eller hon fyller 65 år,

2. en kvinna som uppbär änkepension enligt 2 § första stycket 3 och som är född år 1945 eller senare, eller

3. en kvinna som enbart uppbär änkepension för tid från och med den månad då hon fyller 65 år.

4 § Särskilt bostadstillägg kan utges enligt 21 och 22 §§ till den som uppbär bostadstillägg enligt denna lag.

5 § En bidragsberättigad som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make skall likställas med ogift person, om inte särskilda skäl talar mot detta.

En bidragsberättigad som stadigvarande sammanbor med någon med vilken han eller hon har varit gift eller har eller har haft barn skall likställas med gift person. Om inte skäl visas för annat skall detsamma gälla i fråga om en man och en kvinna som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och är folkbokförda på samma adress.

6 § I denna lag avses med prisbasbelopp det enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring fastställda prisbasbeloppet.

7 § Bostadstillägg utges endast för den bostad där den bidragsberättigade har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden). För bostad i särskild boendeform lämnas bostadstillägg endast för boende i lägenhet eller för boende i en- och tvåbäddsrum.

En bidragsberättigad som vistas eller bor i en särskild boendeform eller i ett liknande boende är berättigad till bostadstillägg för sin ursprungliga permanentbostad under högst sex månader från det att försäkringskassan har bedömt vistelsen eller boendet i den särskilda boendeformen som stadigvarande.

8 § Bostadstillägg utges inte för sådan bostadskostnad som fastställs med beaktande av den bidragsberättigades inkomst.

Bostadstilläggets storlek

9 § Bostadstillägg utges med 90 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 500 kronor för den som är ogift och 2 250 kronor för den som är gift. För var och en av makarna skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Bostadstillägg utges inte för bostadskostnad som överstiger 2 250 kronor per månad för var och en av de boende vid boende i tvåbäddsrum i särskild boendeform.

10 § Storleken på det bostadstillägg som skall utges är beroende av den sökandes, och om han eller hon är gift även makens, bidragsgrundande inkomst och reduceringsinkomst. Med bidragsgrundande inkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antas komma att få under den närmaste tiden. Med reduceringsinkomst avses den inkomst som återstår efter det att beräkning gjorts enligt 19 och 20 §§.

11 § Bostadstillägget skall minskas med XX procent av reduceringsinkomsten till den del den inte överstiger ett prisbasbelopp. Till den del reduceringsinkomsten överstiger detta belopp minskas bostadstillägget med XX procent av inkomsten.

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Beräkning av bidragsgrundande inkomst

12 § Den bidragsgrundande inkomsten beräknas med utgångspunkt i

1. ett uppskattat överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. ett uppskattat överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 13 §, och
3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 14 § för året före det år bostadstillägget avser enligt.

Till de sammanlagda beräknade överskotten skall läggas belopp enligt 15–17 §§.

I fråga om en bidragsberättigad som är gift beräknas den bidragsgrundande inkomsten för den bidragsberättigade och hans eller hennes make var för sig.

13 § Överskottet eller underskottet av en näringsverksamhet beräknat enligt 14 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall *ökas respektive minskas med*

- avdrag enligt 16 kap. 32 § inkomstskattelagen för utgift för egen pension till den del det inte överstiger ett halvt prisbasbelopp, och
- avdrag för underskott från tidigare beskattningsår enligt 40 kap. inkomstskattelagen.

14 § Överskottet eller underskottet i inkomstslaget kapital beräknat enligt 41 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall *ökas respektive minskas med* gjorda avdrag i inkomstslaget med undantag för

- avdrag för kapitalförluster till den del de motsvarar kapitalvinster som tagits upp som intäkt enligt 42 kap. 1 § inkomstskattelagen,
- uppskovsavdrag enligt 47 kap. inkomstskattelagen vid byte av bostad, och
- avdrag för negativ räntefördelning enligt 33 kap. inkomstskattelagen.

15 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–14 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte skall tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,
2. studiemedel i form av studiebidrag,
3. skattefria stipendier till den del de överstiger 3 000 kronor per månad, och
4. ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukfall som inträffat före år 1991.

16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år bostadstillägget avser enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som utgör den sökandes permanentbostad samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som utgör permanentbostad för den sökandes make.

I lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall finns bestämmelser om beräkning av förmögenhet för den som har fått ersättning enligt den lagen.

17 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar. Det framräknade förmögenhetsbeloppet avrundas nedåt till helt tusental kronor.

I fråga om makar skall värdet av förmögenhet för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet efter avdrag enligt första stycket.

Beräkning av reduceringsinkomst

18 § Med utgångspunkt från den bidragsgrundande inkomsten skall en reduceringsinkomst räknas fram enligt 19 och 20 §§.

I fråga om makar skall reduceringsinkomsten för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda reduceringsinkomst.

19 § Utgångspunkt för beräkning av reduceringsinkomsten är

– 100 procent av den del av den bidragsgrundande inkomsten som utgörs av sådan pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning som anges i 2 §,

– 100 procent av den del av den bidragsgrundande inkomsten som utgörs av sådan pension eller invaliditetsförmån som utges enligt utländsk lagstiftning,

– 100 procent av den del av den bidragsgrundande inkomsten som utgörs av inkomst av kapital enligt 12 § första stycket 3,

– 100 procent av sådant tillägg till den bidragsgrundande inkomsten som anges i 16 och 17 §§, och

– 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten.

20 § Från den inkomst som anges i 19 § skall ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar 2,17 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och 1,935 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

Uppbär den bidragsberättigade sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 7 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring skall i stället för vad som anges i första stycket ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 9 kap. 8 och 9 §§ lagen om allmän försäkring.

Om den bidragsberättigade uppbär mer än en förmån som enligt 2 § berättigar till bostadstillägg, skall avdrag enligt ovan göras med det belopp som är mest förmånligt för den bidragsberättigade.

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Inkomsten efter reducering enligt första eller andra stycket är den bidragsberättigades reduceringsinkomst.

Beräkning av särskilt bostadstillägg

21 § Särskilt bostadstillägg skall utges med det belopp som den bidragsberättigades inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå, allt räknat per månad.

En skälig levnadsnivå skall alltid anses utgöra lägst en tolfedel av 1,294 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och lägst en tolfedel av 1,084 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

En bostadskostnad som uppgår till högst 5 700 kronor per månad för den som är ogift och 2 850 kronor för den som är gift, skall anses som skälig bostadskostnad.

22 § Vid tillämpning av 21 § skall följande inkomster beaktas:

1. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 12 § första stycket 1 och 2 efter avdrag för den skatte- och avgiftssats som följer av tillämplig skattetabell enligt 11 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483). Om det för den bidragsberättigade inte kan beslutas någon tillämplig skattetabell skall den skatte- och avgiftssats användas som följer av den skattetabell som skulle ha varit tillämplig om sådant beslut hade kunnat fattas.

2. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 12 § första stycket 3 efter avdrag med 30 procent.

3. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 15 §.

4. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 16 och 17 §§.

5. Bostadstillägg enligt 11 §.

Inkomsterna enligt första stycket 1–3 skall sammanlagda alltid anses utgöra lägst en tolfedel av det för den bidragsberättigade gällande beloppet enligt 20 § efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt första stycket 1.

Ansökan

23 § Bostadstillägg betalas ut efter ansökan. Sådan ansökan skall göras skriftligen hos den allmänna försäkringskassan.

Ansökan skall innehålla de uppgifter som behövs för att bedöma den sökandes rätt till bostadstillägg.

Uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete av den sökande och, om han eller hon är gift, av hans eller hennes make.

24 § Är ansökan så ofullständig att den inte kan läggas till grund för prövning av bostadstillägget, får försäkringskassan skriftligen förelägga den sökande att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att ansökningen annars kan komma att avvisas.

Utbetalning av bostadstillägg

25 § Bostadstillägg utges från och med den månad som anges i ansökan. Bostadstillägg får dock inte utges för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden.

Bostadstillägg får beviljas för en tid av tolv månader. Om det finns särskilda skäl får bostadstillägg beviljas för längre tid, dock längst för en tid av 36 månader.

26 § Bostadstillägg skall betalas ut månadsvis. Årsbeloppet skall avrundas till närmaste hela krontal som är delbart med tolv.

Bostadstillägg som understiger 25 kronor per månad betalas inte ut. Om särskilt bostadstillägg ingår, eller äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:000) om äldreförsörjningsstöd betalas ut, skall dock bostadstillägget alltid betalas ut.

27 § Vid utbetalning av bostadstillägg för förfluten tid till en bidragsberättigad, vars make har uppburit bostadstillägg för samma tid, skall bostadstillägget minskas på sådant sätt att det sammanlagda beloppet under denna tid motsvarar de bostadstillägg som skulle ha utgivits om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Ändrade förhållanden

28 § Den som uppbär bostadstillägg enligt denna lag är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till försäkringskassan

1. om de inkomster som avses i 12 § första stycket 1 och 2 samt 15 § väsentligt har ökat för bidragstagaren eller dennes make,
2. om han eller hon byter bostad eller om boendeförhållandena ändras, eller
3. om han eller hon gifter sig eller äktenskapet upplöses.

29 § Bostadstillägget skall omprövas när något förhållande som bestämmer tilläggets storlek har ändrats.

Bostadstillägget får räknas om utan föregående underrättelse om den del av årsinkomsten ändras som utgörs av en förmån som betalas ut av den allmänna försäkringskassan, pension enligt utländsk lagstiftning, avtalspension eller motsvarande ersättning som följer av kollektivavtal. Detsamma skall gälla när sådant belopp som avses i 20 § ändras.

30 § En ändring av bostadstillägget skall gälla från och med månaden efter den månad då anledningen till ändring har uppkommit. En ändring av bostadstillägget skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden.

Uppgiftsskyldighet

31 § Banker och andra penninginrättningar skall på begäran lämna domstol, Riksförsäkringsverket eller den allmänna försäkringskassan

Återbetalning

32 § Den allmänna försäkringskassan skall besluta om återbetalning av bostadstillägg, om den som uppburit bostadstillägget genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att bostadstillägget har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp. Detsamma gäller om bostadstillägg i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som uppburit bostadstillägget har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Om det finns särskilda skäl får försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

33 § Avdrag på bostadstillägg får göras med skäligt belopp om den bidragsberättigade enligt beslut av en allmän försäkringskassa är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av denna lag eller en annan författning.

Överklagande m.m.

34 § Bestämmelserna i 20 kap. 10–13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om omprövning och ändring av försäkringskassas beslut samt överklagande av försäkringskassas beslut och domstols beslut skall tillämpas i ärenden om bostadstillägg enligt denna lag.

Övriga bestämmelser

35 § Följande bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också tillämpas på bostadstillägg enligt denna lag.

- 17 kap. 1 § om sammanträffande av förmåner,
- 18 kap. 46 och 47 §§ om Riksförsäkringsverkets tillsyn,
- 20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,
- 20 kap. 3 § tredje stycket om indragning eller nedsättning,
- 20 kap. 5 § om preskription,
- 20 kap. 6 § första stycket andra meningen om förbud mot överlåtelse,
- 20 kap. 8 § fjärde stycket om utredningsåtgärder, och
- 20 kap. 9 § om uppgiftsskyldighet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Genom lagen upphävs lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer.

2. Bestämmelserna i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer gäller fortfarande för bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

3. Den som är berättigad till bostadstillägg enligt lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer vid utgången av år 2002 skall ha rätt att

fortsätta att få bostadstillägget utbetalt även om sådan rätt inte finns enligt den nya lagen, dock längst till och med juni 2003. Detta gäller dock endast så länge den försäkrade uppbär sådan förmån eller motsvarande förmån som berättigar till bostadstillägg enligt bestämmelserna i den gamla lagen. Vad nu sagts skall även gälla särskilt bostadstillägg.

4. Bostadstillägget får under den tid som avses i punkten 3 betalas ut med samma belopp som betalades ut till den försäkrade för december 2002. Om förhållandena ändras av sådan anledning som anges i 28 § eller om bostadstillägget skall prövas om av en annan anledning under tiden 1 januari–30 juni 2003, skall de nya bestämmelserna tillämpas. Bostadstillägget får dock inte dras in enbart av den anledningen att bidragstagaren inte uppfyller kraven i de nya bestämmelserna i 2 § för rätt till bostadstillägg.

5. För den som för december 2002 är berättigad till bostadstillägg enligt de bestämmelser som gäller för gift pensionsberättigad och maken inte är berättigad till bostadstillägg skall följande gälla. I stället för vad som anges i 9 § får äldre bestämmelser i 4 § lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer tillämpas under tiden 1 januari–30 juni 2003. Om sådana äldre bestämmelser tillämpas skall inte sådant avdrag som avses i 20 § göras vid beräkning av makens reduceringsinkomst. Om bostadstillägget har börjat utges helt enligt de nya bestämmelserna, får inte de äldre bestämmelserna tillämpas därefter.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:781) om
ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen
(1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make
uppbär folkpension

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att punkten 1 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension i stället för dess lydelse enligt lagen (2000:781) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för hustrutillägg som avser tid före upphörandet av lagen.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för hustrutillägg som avser tid före upphörandet av lagen. *För tiden den 1 januari–30 juni 2003 gäller punkterna 3 och 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. på motsvarande sätt.*

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension

dels att punkten 3 skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny punkt, punkt 4, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. Vid tillämpning av lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension för hustrutillägg till kvinna vars make uppbär ålderspension skall

a) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § första stycket *och 5 § första stycket femte meningen* i stället gälla ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

b) hustrutillägg enligt 1 § andra stycket, för år räknat motsvara 1,67 gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381)) om allmän försäkring, om inte annat följer av vad som föreskrivs i 1 § tredje stycket eller 4 §,

c) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § tredje stycket i stället gälla den andel av oavkortad garantipension som mannen enligt 3 kap. 6 § lagen (1998:702) om garantipension är berättigad till eller skulle vara berättigad till om förutsättningarna för rätt till garantipension hade förelegat,

d) vad som gäller för folkpension och tilläggspension enligt 5 § första stycket *andra meningen* i stället gälla pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension och garantipension enligt lagen

a) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § första stycket i stället gälla ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

b) hustrutillägg enligt 1 § andra stycket, för år räknat motsvara 1,67 gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381)) om allmän försäkring, om inte annat följer av vad som föreskrivs i 1 § tredje stycket eller 4 §. *Vid tillämpningen av 4 § första stycket skall hustrutillägget minskas med 60 procent av den pensionsberättigades reduceringsinkomst enligt punkten d,*

c) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § tredje stycket i stället gälla den andel av oavkortad garantipension som mannen enligt 4 kap. 6 § lagen (1998:702) om garantipension är berättigad till eller skulle vara berättigad till om förutsättningarna för rätt till garantipension hade förelegat,

d) *vid beräkning av hustrutillägg i stället för vad som anges som årsinkomst i 5 § gälla vad som föreskrivs i 12–20 §§ lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,*

om garantipension till den del sådan pension sammanlagt inte uppgår till 1,9 gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring eller om dessa pensionsförmåner utges med viss andel, motsvarande andel av 1,9 gånger samma prisbasbelopp,

e) vad som gäller för tilläggspension enligt 6 § andra stycket i stället gälla pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen om garantipension, samt

f) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 13 § i stället gälla garantipension enligt lagen om garantipension.

4. I stället för vad som anges i 4 § i den upphävda lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension skall bestämmelserna i 5 § och 23–35 §§ lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. tillämpas på motsvarande sätt i fråga om hustrutillägg.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1987:813) om homosexuella sambor¹

dels att punkterna 21 och 22 skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny punkt, punkt 23, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om två personer bor tillsammans i ett homosexuellt förhållande, skall vad som gäller i fråga om sambor enligt följande lagar och bestämmelser tillämpas även på de homosexuella samborna:

1. lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem,
2. ärvdabalken,
3. jordabalken,
4. 10 kap. 9 § rättegångsbalken,
5. 4 kap. 19 § första stycket utsökningsbalken,
6. inkomstskattelagen (1999:1229),
7. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
8. bostadsrättslagen (1991:614),
9. lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer,
10. 5 kap. 18 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988),
11. 5 och 12 §§ lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
12. 14 kap. 3 §, 4 § tredje stycket och 8 § tredje stycket vallagen (1997:157),
13. 36 § första stycket lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.,
14. 4 § lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall,
15. 10 kap. 18 §, 11 kap. 2, 15 och 16 §§, 12 kap. 7 och 8 §§ samt 16 kap. 7 och 9 §§ föräldrabalken,
16. säkerhetsskyddslagen (1996:627),
17. lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997–2001 års taxeringar,
18. lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
19. 8 kap. 2 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:000),
20. 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
21. 2 kap. 4 § utlänningslagen (1989:529), *samt* 21. 2 kap. 4 § utlänningslagen (1989:529),
22. 12 § första stycket 2 lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, 22. 12 § första stycket 2 lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap,
23. *lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.*

¹ Lagen omtryckt 1998:1665.
Senaste lydelse 2001:92.

Förutsätter dessa lagar eller bestämmelser att samborna skall vara
ogifta, gäller det också de homosexuella samborna.

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

För den som har fått ersättning enligt denna lag skall tillgångar uppgående till ett belopp om etthundrasjuttiofemtusen (175 000) kr anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. 5 § lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer, 1. 16 och 17 §§ lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,

2. 5 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

3. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:000),

4. 26 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), 4. 26 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), samt

5. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, samt 5. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

6. 16 § lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring.

Anmälan enligt 8 § första stycket lagen om bostadstillägg till pensionärer behöver inte göras på grund av ersättning som har utgetts enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Rätt till bostadsbidrag har den som

1. har fyllt 18 år men inte 29 år och
2. bor i en bostad som han eller hon äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Bostadsbidrag enligt första stycket lämnas inte om sökanden eller dennes make

1. har barn som berättigar till bostadsbidrag till barnfamiljer eller
 2. får bostadstillägg enligt *lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer* eller på grund av bestämmelserna om inkomstprövning inte får sådant tillägg.
2. får bostadstillägg enligt *lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.* eller på grund av bestämmelserna om inkomstprövning inte får sådant tillägg.

Har sökandens make fyllt 29 år lämnas inte bostadsbidrag enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande beträffande bostadsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1995:473.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:000) om
ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § socialförsäkringslagen i stället för dess lydelse enligt lagen (2001:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Den som är bosatt i Sverige omfattas även av

1. lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
3. lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
4. lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade,
5. lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn,
6. lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,
7. lagen (1993:389) om assistansersättning,
8. lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
9. *lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,*
9. *lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,*
10. lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
11. lagen (1998:702) om garantipension,
12. lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, och
13. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn i fråga om
 - garantipension till omställningspension och änkepension,
 - efterlevandestöd till barn, och
 - pension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 samma lag eller enligt 4 § andra stycket 2 eller 6 § tredje stycket 2 lagen (2000:462) om införande av lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningstid i Sverige.

2.8 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Prop. 2000/01:140
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 10 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

10 §

Följande bidrag är skattefria:

- bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
- bostadstillägg enligt *lagen* – bostadstillägg enligt *lagen*
(1994:308) om bostadstillägg till (2001:000) om bostadstillägg till
pensionärer, och pensionärer m.fl., och
- kommunalt bostadstillägg till handikappade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande beträffande bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2001-05-15

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 26 april 2001 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. 1. lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,
2. 2. lag om ändring i lagen (2000:781) om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,
3. 3. lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,
4. 4. lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor,
5. 5. lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall,
6. 6. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
7. 7. lag om ändring i lagen (2001:000) om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799), och
8. 8. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Elisabeth Lane.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

5 §

Enligt andra stycket andra meningen i paragrafen skall, om skäl inte visas för annat, en man och en kvinna som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och är folkbokförda på samma adress likställas med gifta personer. Förslaget kompletteras av förslaget till lag om ändring i lagen om homosexuella sambor. Sistnämnda förslag innebär att, om två personer bor tillsammans i ett homosexuellt förhållande, ”vad som gäller i fråga om sambor” enligt bl.a. förevarande paragraf skall tillämpas även på de homosexuella samborna.

I förevarande paragraf nämns inte ordet sambor. En genomgång som föredraganden gjort visar att i samtliga lagar eller lagrum vartill lagen om homosexuella sambor hänvisar används ordet sambor med undantag av 4 kap. 19 § första stycket utsökningsbalken och lagen om bostadsbidrag. Sistnämnda hänvisning som tillkommit utan lagrådsgranskning (ehuru huvudförslaget i den proposition där hänvisningen föreslogs hade granskats av Lagrådet, se prop. 1998/99:4) lämnas av Lagrådet därhän. Bestämmelsen i utsökningsbalken använder uttrycket att gäldenären ”varaktigt sammanbor med annan under äktenskapsliknande förhållanden”, vilket nära motsvarar definitionen i 1 § andra stycket lagen om sambors gemensamma hem.

Skall en teknik användas vari olika förhållanden för homosexuella sambor regleras genom hänvisning till andra lagar eller lagrum är det önskvärt att i de senare används just ordet sambor. I förevarande fall blir hänvisningen särskilt tvivelaktig, eftersom i den nu föreslagna bestämmelsen intet antyds om mannens och kvinnas sexuella relationer – detta helt i överensstämmelse med Regeringsrättens avgörande RÅ 1995 ref. 48. Det framstår då som främmande att man i fråga om två sammanboende kvinnor eller två sammanboende män skulle behöva ta ställning till deras eventuella sexuella relationer. Lagrådet förordar därför att andra stycket andra meningen ges följande lydelse. ”Om inte skäl visas för annat skall detsamma gälla i fråga om en vuxen person som lever tillsammans med en annan vuxen person, utan att de är gifta med varandra, om de är folkbokförda på samma adress.”

Därvid utgår förslaget till lag om ändring i lagen om homosexuella sambor.

18—20 §§

Innehållet i 18 § första stycket framgår i huvudsak redan av bestämmelserna i 10 och 11 § och bör kunna utgå. Bestämmelsen i 18 § andra stycket kan med fördel placeras som en andra mening i 20 § sista stycket.

Enligt 19 § skall som underlag för reduceringsinkomsten användas dels vissa uppräknade inkomstposter i sin helhet, dels 80 % av det övriga underlaget. Lokutionen ”100 % av den del av den bidragsgrundande inkomsten som utgörs av” synes kunna undvaras i de särskilda leden, så att texten skulle lyda så:

”Utgångspunkt för beräkningen av reduceringsinkomsten är

- pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 2 §,
- pension eller invaliditetsförmån som utges enligt utländsk lagstiftning,
- inkomst av kapital enligt 12 § första stycket 3,
- tillägg till den bidragsgrundande inkomsten enligt 16 och 17 §§, och
- 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten.”

Innehållet i 19 § kan, om inte den tabellariska uppställningen anses ha ett särskilt värde, emellertid koncentreras ytterligare, så att texten finge följande lydelse:

”Reduceringsinkomsten utgörs av

- summan av dels pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 2 §, pension eller invaliditetsförmån som utges enligt utländsk lagstiftning, inkomst av kapital enligt 12 § första stycket 3 och tillägg till den bidragsgrundande inkomsten enligt 16 och 17 §§, dels 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten,
- minskad med ett fribelopp enligt [19] §.”

Följs sistnämnda förslag bör 20 § första stycket inledas med orden ”Det fribelopp som avses i [18] § skall motsvara 2,17 gånger -:-”.

24 §

En bestämmelse av denna innebörd finns inte i gällande lag om bostadstillägg till pensionärer. En motsvarighet till bestämmelsen finns i 20 § lagen om bostadsbidrag. Den sistnämnda lagen har dock inte varit föremål för lagrådsgranskning, varför det är första gången som Lagrådet har möjlighet att anlägga synpunkter på bestämmelsen.

En sökande är i princip skyldig att visa att han uppfyller kraven för att erhålla den sökta förmånen. Förvaltningsmyndigheten (här: försäkringskassan) har att hjälpa den enskilde till rätta och anvisa vilka kompletteringar som behövs (se 4 § förvaltningslagen). Om sökanden inte skulle prestera tillräcklig utredning, riskerar han att få avslag på sin ansökning. Ett avslagsbeslut medför att den enskilde kan gå vidare med saken genom att begära omprövning och sedan eventuellt överklaga omprövningsbeslutet hos länsrätt. Förvaltningsrättens rättskraftsregler hindrar inte att en ny ansökning prövas i sak trots förekomsten av ett lagakraftvunnet avslagsbeslut.

I den föreslagna bestämmelsen föreskrivs att försäkringskassan under vissa förutsättningar skriftligen får förelägga sökanden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att ansökningen annars kan komma att avvisas. Genom denna bestämmelse formaliseras förfarandet på så sätt att kassan genom sitt avvisningsbeslut kan ge upphov till en självständig process i en ren förfarandefråga. En sökande som får sin talan avvisad kan nämligen begära rättelse, men processen kommer då inte att gälla hans rätt till ersättning utan enbart hans rätt att få sin ansökning prövad i sak. Om en förvaltningsdomstol skulle bifalla hans överklagande, blir utgången att målet återförvisas till försäkringskassan för prövning i sak. Den enskilde kan med andra ord få ägna tid och ork åt att föra talan i förvaltningsdomstol i syfte att återfå rätten till en sakprövning av sin ursprungliga ansökning. Det kan dessutom dröja lång tid, innan avvisningsfrågan blir definitivt avgjord.

Enligt Lagrådets mening kan avvisningsmöjligheten, tvärtemot vad som sägs i motiveringen, förlänga den tid inom vilken en enskild får ett slutgiltigt svar på sin ansökning. Det framgår av motiveringen att det från försäkringskassans synpunkt skulle kunna vara bekvämt att slippa pröva ansökningar i sak genom att avvisa dem. Vad som inte beaktas är att det är högst sannolikt att den enskilde återkommer med en ny ansökning, eftersom den föregående aldrig prövades.

Lagrådet anser att bestämmelsen i 24 § gör förfarandet onödigt komplicerat, särskilt för den enskilde. I sammanhanget vill Lagrådet erinra om bestämmelsen i 7 § förvaltningslagen att ett ärende skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Om en ansökning inte kompletteras efter försäkringskassans anvisningar och kassan inte själv kan utreda förhållandena, är den naturliga åtgärden inom förvaltningsförfarandet att ansökningen avslås. Genom ett avslagsbeslut får den enskilde ett svar på sin ansökning och erhåller möjlighet att få saken omprövad och därefter överprövad av förvaltningsdomstol. Med hänsyn till det anförda förordar Lagrådet att paragrafen utgår ur lagförslaget.

Förslaget till lag om ändring i lagen om homosexuella sambor

Prop. 2000/01:140

Bilaga 3

Godtas vad Lagrådet föreslagit under 5 § förslaget till lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall förevarande lagförslag utgå.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 maj 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Östros, Engqvist, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström

Föredragande: statsrådet Thalén

Regeringen beslutar proposition 2000/01:140 Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m.fl.